

BÖLÜM 11

Üst Solunum Yolu Görüntülemesi

Ozan TÜYSÜZ¹

GİRİŞ

Obstrüktif uyku apne sendromu (OUAS) olan hastaların üst solunum yolu görüntülemelerinde solunum yolu, çevre yumuşak doku ve kemik yapılarının değerlendirilmelerinde birçok yöntem kullanılmaktadır. Geçmişten günümüze sık kullanılanlar; sefalometri, fleksibl nazofarengoskopi, floroskopi, bilgisayarlı tomografi (BT), manyetik rezonans görüntüleme (MRG) ve özefageal manometri gibi birçok yöntem kullanılmaktadır. (1-7) Bu görüntüleme yöntemleri OUAS'ın oluşum mekanizması, teşhis ve tedavisinin belirlenmesinde rol oynamaktadır. Son dönemlerde modern görüntüleme yöntemlerinin (BT, MRG) gelişmesi ile üst solunum yolu ve çevre yumuşak dokular hakkında yüksek çözünürlüklü anatomik bilgi ve patoloji tespiti yapılabilmektedir. Bunlar dışında OUAS tanısında kullanılan dinamik görüntüleme yöntemleri ise üst solunum yolu anatomik yapılarının uyku ve havayolu kapanması esnasındaki değişikliklerini göstermektedir. Görüntüleme yöntemi seçiminde ucuz, non-invazif ve supin pozisyonda görüntüleme yapabilmesi ideal olmalıdır. Bu anatomik yapılar hakkında yüksek çözünürlüklü bilgi verebilmesi, uyku ve uyanıklık durumlarında dinamik test yapabileme imkanı olması istenilen özelliklerdendir. Ancak hepsinin bir arada yapılabildiği tek bir yöntem olmaması sebebiyle değerlendirmede birkaç görüntüleme yöntemi bir arada kullanılabilir. Yapılan bu yöntemlerin her birinin kendi içinde avantaj ve dezavantajları bulunmaktadır. Görüntüleme yöntemleri seçiminde patoloji varlığı değerlendirmesinde hastaya özgü seçim yapılmalıdır. BT ve MRG

¹ Uzm. Dr., Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, KBB Kliniği, ozantuyusuz@hotmail.com

SONUÇ

Obstrüktif uyku apne sendromu tanısında üst solunum yolu görüntülemesi tanı ve tedavi planlamasında önemli rol oynamaktadır. Son dönemlerde özellikle uyku hali oluşturularak yapılan fleksibl fiberoptik nazofarengoskopik değerlendirmeler önem kazanmıştır. Radyolojik görüntüleme yöntemlerinin teknolojik gelişmeler ile birlikte dinamik ölçümler yapabilmesi tanı da önemli bir alan oluşturmaya başlamıştır. Tedavinin en önemli basamağını oluşturan doğru tanı için birden fazla değerlendirmenin birlikte yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Çelik O. Kulak Burun Boğaz Hastalıkları ve Baş ve Boyun Cerrahisi. 1. Baskı, İstanbul: Turgut Yayıncılık, 2002: 964- 984.
2. Koç C. Kulak Burun Boğaz Hastalıkları ve Baş ve Boyun Cerrahisi. 1. Baskı, Ankara: Güneş Kitabevi, 2004: 685-698.
3. Fleetham JA. Upper airway imaging in relation to obstructive sleep apnea. Clin Chest Med. 1992 Sep;13(3):399-416.
4. Brooks LJ, Strohl KP. Size and mechanical properties of the pharynx in healthy men and women. Am Rev Respir Dis. 1992 Dec;146(6):1394-7.
5. Li HY, Chen NH, Wang CR, Shu YH, Wang PC. Use of 3- dimensional computed tomography scan to evaluate upper airway patency for patients undergoing sleep-disordered breathing surgery. Otolaryngol Head Neck Surg. 2003 Oct;129(4):336-42.
6. Sanner BM, Heise M, Knoblen B, Machnick M, Laufer U, Kikuth R, Zidek W, Hellmich B. MRI of the pharynx and treatment efficacy of a mandibular advancement device in obstructive sleep apnoea syndrome. Eur Respir J. 2002 Jul;20(1):143-50.
7. Higgs BD, Behrakis PK, Bevan DR, Milic-Emili J. Measurement of pleural pressure with esophageal balloon in anesthetized humans. Anesthesiology. 1983 Oct;59(4):340-3.
8. Tangugsorn V, Krogstad O, Espeland L, Lyberg T. Obstructive sleep apnoea: A principal component analysis. Int J Adult Orthod Orthognath Surg. 1999; 14:215-228.
9. Simmons EB. Sleep apnea. In Eglis GM, ed. Otolaryngology, Vol 4, Ch 19. Philadelphia: J B Lippincott Company, 1985:1-13.
10. Zhang X, Lv N, Li X, Sun S, Li J, Yang H, Yu Z, Wang H. The value of drug-induced sleep computed tomography in diagnosis of obstructive sleep apnea syndrome: a pilot study. Acta Otolaryngol. 2019 Oct;139(10):895-901. doi: 10.1080/00016489.2019.1632480.
11. Abdel Razeq AA. Diagnostic Role of Magnetic Resonance Imaging in Obstructive Sleep Apnea Syndrome. J Comput Assist Tomogr. 2015 Jul-Aug;39(4):565-71. doi: 10.1097/RCT.0000000000000243.
12. Enöz M, Yanardağ H, Güven M. Osas'lı Hastaların Üst Solunum Yollarının Değerlendirilmesinde Kullanılan Teknikler. KBB Forum 2006 Mart; 5(3) 133-37.